

GIỮ GÌN VÀ PHÁT TRIỂN HỆ GIÁ TRỊ VĂN HÓA VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

★ TS NGUYỄN VIỆT THANH

★ VÕ THỊ KIM XUÂN

Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Vĩnh Long

● **Tóm tắt:** Giữ gìn, bảo tồn và phát triển hệ giá trị văn hóa vùng đồng bằng sông Cửu Long có ý nghĩa rất quan trọng để phát triển nhanh, toàn diện, bền vững kinh tế - xã hội, thực hiện chính sách an sinh xã hội. Bài viết làm rõ hệ giá trị văn hóa đồng bằng sông Cửu Long, đánh giá thực trạng việc giữ gìn, bảo tồn và phát triển hệ giá trị văn hóa, qua đó đề xuất giải pháp giữ gìn và phát triển hệ giá trị văn hóa vì sự phát triển phồn vinh, hạnh phúc.

● **Từ khóa:** hệ giá trị văn hóa; giữ gìn, phát triển; đồng bằng sông Cửu Long.

Hệ giá trị văn hóa của dân tộc Việt Nam là sự kết tinh từ thực tiễn đấu tranh, lao động sản xuất, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc qua các thời kỳ lịch sử, được gìn giữ, lưu truyền, phát triển từ thế hệ này sang thế hệ khác để giáo dục, bồi dưỡng nên những con người có ý chí, khát vọng vươn lên, phấn đấu vì mục tiêu phát triển toàn diện, hướng đến chân - thiện - mỹ, thấm nhuần tinh thần dân tộc, dân chủ, nhân văn và khoa học. Những giá trị đó soi đường, chỉ lối con đường dựng xây, kiến thiết đất nước, tạo thành sức mạnh tổng hợp của khối đại đoàn kết toàn dân tộc, cùng chung sức, đồng lòng đưa sự nghiệp đổi mới đất nước gặt hái thành công.

Hệ giá trị văn hóa đồng thời vạch ra phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ cho mỗi ngành, lĩnh vực và con người, phải giữ gìn phẩm chất, truyền thống tốt đẹp, tạo nên khả năng “tự miễn dịch”,

“tự đề kháng” với các sản phẩm phi văn hóa, không có tác dụng cổ vũ, động viên, khơi dậy cái hay, cái tốt trong xã hội.

Đại hội XIII của Đảng đặt ra yêu cầu: “Tập trung nghiên cứu, xác định và triển khai xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa và chuẩn mực con người gắn với giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới”⁽¹⁾. Đại hội cũng xác định yêu cầu, giải pháp “Từng bước vươn lên khắc phục các hạn chế của con người Việt Nam; xây dựng con người Việt Nam thời đại mới, gắn kết chặt chẽ, hài hòa giữa giá trị truyền thống và giá trị hiện đại”⁽²⁾. Vì vậy, việc làm rõ thực trạng và đề xuất giải pháp giữ gìn, phát triển hệ giá trị văn hóa ở đồng bằng sông Cửu Long có ý nghĩa rất quan trọng để khơi dậy các nguồn lực tự nhiên, xã hội, bảo đảm cho sự phát triển nhanh, toàn diện và bền vững của các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long.

Vùng đồng bằng sông Cửu Long gồm 13 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, là đồng bằng châu thổ rộng lớn nhất cả nước, giàu truyền thống lịch sử, văn hóa cách mạng; là địa bàn sinh sống và gắn bó lâu đời của các dân tộc Khome, Hoa, Chăm... Đời sống của cư dân đồng bằng sông Cửu Long có nét văn hóa độc đáo, đặc sắc, phản ánh đặc thù của nền văn minh sông nước. Giao lưu, trao đổi hàng hóa, sinh hoạt chủ yếu bằng ghe, thuyền trên hệ thống kênh, rạch, sông chằng chịt. Đồng bằng sông Cửu Long là vựa lúa lớn nhất cả nước với nhiều sản vật nổi tiếng. Hàng năm, các tỉnh thường xuyên chịu ảnh hưởng của xâm nhập mặn, triều cường, lũ, do đó ý thức của người dân luôn ở trong tâm thế sống chung với lũ. Con người đồng bằng sông Cửu Long chịu thương, chịu khó, kiên cường, chân thật, nghĩa tình, phóng khoáng. Vùng có nhiều giá trị văn hóa vật thể, phi vật thể mang đặc trưng của miền sông nước.

Đồng bằng sông Cửu Long chứa đựng nhiều di sản văn hóa đặc sắc, có giá trị biểu tượng cho văn hóa vùng cũng như văn hóa quốc gia⁽³⁾. Đó là sự hiện diện của hệ giá trị văn hóa tiêu biểu cho phẩm chất, khí phách của con người Việt Nam yêu nước, cần cù, thông minh, sáng tạo, đồng thời mang những dấu ấn, nét riêng của văn hóa con người miền Tây khẳng khái, cương trực, hết mình vì mọi người.

Hệ giá trị văn hóa ở đồng bằng sông Cửu Long là bộ phận, yếu tố cấu thành của hệ giá trị văn hóa dân tộc, nằm trong dòng chảy lịch sử dựng

nước và giữ nước của con người Việt Nam. Đó chính là từ thực tiễn đấu tranh chống giặc ngoại xâm, thích ứng với sự khắc nghiệt của thiên nhiên và giải quyết các mối quan hệ thường nhật của con người trong đời sống hàng ngày, từ đó tạo nên tính cố kết cộng đồng, khơi dậy ở mỗi con người tiềm năng, thế mạnh, khả năng vốn có vượt qua khó khăn, hiểm nguy để tồn tại và phát triển, xây dựng nên những phẩm chất, truyền thống quý báu, là hệ thống các bảng thang giá trị văn hóa con người Việt Nam.

Hệ giá trị văn hóa vùng đồng bằng sông Cửu Long được thể hiện qua những đặc điểm sau:

Đồng bằng sông Cửu Long chứa đựng nhiều di sản văn hóa đặc sắc, có giá trị biểu tượng cho văn hóa vùng cũng như văn hóa quốc gia. Đó là sự hiện diện của hệ giá trị văn hóa tiêu biểu cho phẩm chất, khí phách của con người Việt Nam yêu nước, cần cù, thông minh, sáng tạo, đồng thời mang những dấu ấn, nét riêng của văn hóa con người miền Tây khẳng khái, cương trực, hết mình vì mọi người.

Một là, tính phóng khoáng, chân chất, thật thà, nhân hậu, sự thân thiện, gần gũi trong ứng xử giao tiếp, sự chia ngọt sẻ bùi trong cuộc sống. Sinh sống ở vùng sông nước mênh mông đã tôi luyện, rèn rũa nên văn hóa con người miền Tây rất can trường, chịu đựng khó khăn, gian khổ

nhưng vô cùng phóng khoáng, hào sảng. Con người miền Tây luôn có ý chí, khát vọng khám phá, chinh phục tự nhiên, tận dụng những sản vật có sẵn trong tự nhiên để tổ chức duy trì cuộc sống.

Hai là, quần tụ trên các ghe, thuyền là nét văn hóa rất nổi bật của vùng đồng bằng sông Cửu Long. Với đặc điểm nhiều sông, kênh, rạch, hầu như mọi hoạt động của một bộ phận người dân gắn liền với sông nước, đã hình thành, phát triển nên văn hóa Chợ nổi độc đáo, đặc sắc của miền Tây. Những hoạt động mua bán, trao đổi hàng hóa, phục vụ người dân đều diễn ra trên sông nước, tạo thành điểm nhấn thu hút người dân

địa phương và du khách tham quan, tìm hiểu văn hóa, lịch sử con người miền sông nước.

Ba là, đồng bằng sông Cửu Long có hệ giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể đa dạng, hấp dẫn. Trải qua quá trình lịch sử, ở các địa phương có nhiều di tích lịch sử, cách mạng, đền thờ anh hùng dân tộc đã có công trong đánh giặc, giữ nước và nhiều lễ hội truyền thống mang tầm quốc gia.

Đồng bằng sông Cửu Long là vùng đất có nghệ thuật văn hóa Đờn ca tài tử, Cải lương được UNESCO ghi danh là di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại (năm 2013). Đó là những câu hò, hát ru, điệu lý được người dân thể hiện trong đời sống, lễ hội... Đó còn là văn hóa ẩm thực, lối ăn, mặc, ở của người miền Tây với chiếc áo bà ba, khăn rằn và nón lá duyên dáng, tạo thành điểm nhấn không gian văn hóa đồng bằng sông Cửu Long. Đây chính là hệ giá trị văn hóa tiêu biểu của đồng bằng sông Cửu Long.

Hệ giá trị văn hóa đồng bằng sông Cửu Long trở thành trụ cột bảo đảm cho sự phát triển ổn định, bền vững ở các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long, có vai trò quan trọng trong việc hiện thực hóa mục tiêu xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, đáp ứng yêu cầu của thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Phát biểu chỉ đạo tại Hội nghị toàn quốc quán triệt, triển khai thực hiện Nghị quyết số 13-NQ/TW của Bộ Chính trị khóa XIII về phương hướng phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng - an ninh vùng đồng bằng sông Cửu Long, ngày 22-4-2022, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã nêu rõ mục tiêu đến năm 2030 vùng đồng bằng sông Cửu Long là vùng sinh thái, văn minh và bền vững, mang đậm bản sắc văn hóa sông nước.

Những năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, sự vào cuộc quyết liệt

của các địa phương, việc giữ gìn, bảo tồn, phát triển hệ giá trị văn hóa ở đồng bằng sông Cửu Long đạt được nhiều kết quả quan trọng, góp phần thúc đẩy kinh tế - xã hội phát triển, bảo đảm an sinh xã hội, thu hẹp khoảng cách chênh lệch giàu nghèo, giữ vững ổn định chính trị, trật tự an toàn xã hội, củng cố quốc phòng, an ninh.

Để khai thác hiệu quả tiềm năng, lợi thế của nguồn lực tự nhiên, xã hội, thực hiện mục tiêu phát triển bền vững, các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long đã tiến hành cải tạo, nâng cấp, làm mới hệ thống giao thông, đầu tư cơ sở vật chất bảo đảm thuận tiện cho việc đi lại của người dân. Kết cấu hạ tầng phát triển đã góp phần quan trọng vào việc phát triển kinh tế, du lịch, thu hút các nhà đầu tư trong và ngoài nước để nghiên cứu, tìm hiểu lịch sử, văn hóa và bảo tồn phục dựng giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể.

Tính đến tháng 8-2023, đồng bằng sông Cửu Long đón 28.908.675 lượt khách, tăng 34% so với cùng kỳ năm 2022, trong đó khách quốc tế tăng mạnh nhất với 980.463 lượt, tăng 636% so với cùng kỳ năm 2022. Tổng doanh thu du lịch toàn vùng ước đạt hơn 26.215 tỷ đồng, tăng 78% so với cùng kỳ năm 2022⁽⁴⁾. Một số địa phương đã bước đầu chú trọng việc quảng bá, giới thiệu văn hóa ẩm thực, sản phẩm mang tính đặc trưng tiêu biểu. Tỉnh Đồng Tháp, Hậu Giang chế biến các món ăn làm từ sen, lá sen, cá thác lát, khóm, kết hợp với trình diễn áo bà ba; tỉnh Bạc Liêu tổ chức chương trình biểu diễn Đờn ca tài tử phục vụ người dân; tỉnh Vĩnh Long tổ chức các hội chợ giới thiệu sản phẩm gỏi; các địa phương tổ chức liên doanh, liên kết với các doanh nghiệp của Thành phố Hồ Chí Minh tạo thành các chuỗi du lịch liên thông.

Thành phố Cần Thơ có nhiều cách thức, biện pháp trong giữ gìn và phát triển hệ giá trị văn hóa, như thực hiện số hóa trong phát triển du

lịch, xây dựng các phương án mời gọi các doanh nghiệp, công ty lữ hành tham gia cùng với Thành ủy tổ chức hoạt động trình chiếu, biểu diễn Đờn ca tài tử trên khu vực Chợ nổi...

Tỉnh Kiên Giang hướng tới bảo tồn và phát huy giá trị các chùa Phật giáo Nam tông Khome; bảo tồn và phát huy giá trị các thể loại âm nhạc và sân khấu dân gian Khome; phục dựng nghệ thuật Rôbăm của người Khome; duy trì tổ chức các hoạt động hội thi, hội diễn văn nghệ quần chúng dân tộc Khome từ cơ sở đến tỉnh và tham gia hội diễn khu vực, toàn quốc.

Bên cạnh kết quả đạt được, việc giữ gìn, bảo tồn và phát triển hệ giá trị văn hóa đồng bằng sông Cửu Long còn có hạn chế: văn hóa tinh thần của người dân chưa được quan tâm tương xứng với kinh tế và chính trị, chưa thật sự trở thành nguồn lực, động lực nội sinh cho sự phát triển bền vững của vùng. Trong sinh hoạt lễ hội dân gian đang nổi lên những hiện tượng mê tín dị đoan và thương mại hóa.

Ở đô thị, một bộ phận dân cư “quay lưng với truyền thống, coi thường các giá trị truyền thống, coi thường di sản và bản sắc văn hóa dân tộc, chạy theo đồng tiền và lợi nhuận một cách vô điều kiện, đua đòi lối sống bên ngoài, và cùng với tình trạng đó là sự xói mòn về đạo lý, sự gia tăng tệ nạn xã hội...”⁽⁵⁾.

Ở nông thôn “đang nổi lên một xu hướng quy về với truyền thống, khôi phục các lễ hội, các phong tục tập quán cổ truyền, lối sống cũ, lo xây dựng lại các nhà thờ họ, đình, đền, miếu mạo, qua đó khôi phục cả những hủ tục, những truyền thống lạc hậu, kể cả nạn mê tín, cờ bạc, rượu chè, đình đám...”⁽⁶⁾.

Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: “Văn hóa chưa được quan tâm tương xứng với kinh tế và chính trị, chưa thật sự trở thành nguồn lực, động lực nội sinh của sự phát triển bền vững đất nước. Vai trò của văn hóa trong xây dựng con người chưa được xác định đúng tầm, còn có chiều hướng coi trọng chức năng giải trí đơn thuần... Môi trường

Dua ghe Ngo - lễ hội dân gian mang đậm nét văn hóa đặc trưng của đồng bào dân tộc Khmer ở đồng bằng sông Cửu Long, tổ chức định kỳ hai năm/lần tại tỉnh Sóc Trăng _ Ảnh: Xuân Bình

văn hóa, xã hội tiếp tục bị ô nhiễm bởi các tệ nạn xã hội, tham nhũng, tiêu cực. Chênh lệch về hưởng thụ văn hóa giữa các vùng, miền còn lớn; đời sống văn hóa ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa còn nhiều khó khăn... Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý văn hóa còn nhiều lúng túng, chậm trễ trong việc thể chế hóa quan điểm, chủ trương của Đảng về văn hóa. Đầu tư cho văn hóa chưa đúng mức, còn dàn trải, hiệu quả chưa cao"⁽⁷⁾.

Đảng ta đã khẳng định: văn hóa là nền tảng tinh thần vững chắc của xã hội, là mục tiêu, động lực của sự nghiệp đổi mới, văn hóa đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và trước những mặt trái của cơ chế thị trường, sự xâm nhập của nước biển, việc giữ gìn và phát triển hệ giá trị văn hóa để phát triển bền vững đồng bằng sông Cửu Long hiện nay đặt ra cấp bách hơn bao giờ hết. Nghị quyết số 13-NQ/TW xác định mục tiêu phát triển đồng bằng sông Cửu Long trở thành "vùng phát triển toàn diện, sinh thái, văn minh và bền vững... bản sắc văn hóa độc đáo, đa dạng của các dân tộc được duy trì và tôn tạo"⁽⁸⁾, để hiện thực hóa mục tiêu, quan điểm đó, cần có giải pháp mang tính căn bản để giữ gìn, bảo tồn và phát triển hệ giá trị văn hóa đồng bằng sông Cửu Long.

Một là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho các chủ thể về tầm quan trọng của việc giữ gìn, phát triển hệ giá trị văn hóa đồng bằng sông Cửu Long

Đây là giải pháp quan trọng để giữ gìn, phát triển hệ giá trị văn hóa đồng bằng sông Cửu Long. Khi các tầng lớp nhân dân đã nhận thức đầy đủ, sâu sắc tầm quan trọng của việc giữ gìn, phát triển hệ giá trị văn hóa, việc tổ chức các hoạt động văn hóa được tiến hành thuận lợi hơn, các giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể được đánh thức, khơi dậy, soi đường cho quá trình

phát triển kinh tế, thực hiện các chính sách xã hội. Do đó, cấp ủy, chính quyền địa phương, các cấp, các ngành cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục cho các tầng lớp nhân dân quan điểm, đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước về văn hóa, phẩm chất, truyền thống tốt đẹp của con người vùng đồng bằng sông Cửu Long; làm cho các tầng lớp nhân dân nhận thức rõ: mọi quyết sách của Đảng đều hướng đến mục đích giữ gìn, phát triển hệ giá trị văn hóa tốt đẹp của nhân dân, trong đó có giá trị văn hóa đồng bằng sông Cửu Long là một đặc trưng; tuyên truyền để nhân dân nhận diện rõ đâu là thói hư, tật xấu, hủ tục lạc hậu, phản văn hóa, phi văn hóa cần phải xóa bỏ, nhất là ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa; tích cực, chủ động quảng bá, giới thiệu hình ảnh văn hóa từng địa phương thông qua các hội chợ, triển lãm, lễ hội, giao lưu văn hóa; tuyên truyền những thành tựu về văn hóa đạt được sau gần 40 năm đổi mới.

Công tác tuyên truyền, giáo dục về giữ gìn, phát triển các hệ giá trị văn hóa cần được tiến hành thường xuyên, liên tục, có kế hoạch, lộ trình, bước đi cụ thể, tránh tình trạng thiếu thống nhất giữa các cấp, các ngành, các địa phương, chạy theo hình thức. Đại hội XIII của Đảng khẳng định: "Tăng cường giáo dục lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức, trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thanh niên"⁽⁹⁾.

Các chủ thể, lực lượng, nhất là cơ quan văn hóa ở các tỉnh vùng đồng bằng sông Cửu Long cần hành động mạnh mẽ, quyết liệt, trực tiếp xây dựng chương trình, kế hoạch và tổ chức giữ gìn, phát triển hệ giá trị văn hóa trong toàn xã hội; xác định nội dung trọng tâm, trọng điểm đầu tư nguồn lực; huy động sự tham gia của toàn xã hội trong giữ gìn, phát triển hệ giá trị văn hóa để mỗi

người dân là chiến sỹ trên mặt trận văn hóa; hưởng ứng và tham gia tích cực phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”.

Giữ gìn và bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa tốt đẹp của các dân tộc là “nền tảng tinh thần, văn hóa còn nuôi dưỡng các giá trị chuẩn, đẩy lùi tiêu cực xã hội và các tệ nạn xã hội, cái ác, cái xấu, thấp hèn, lạc hậu, ngăn chặn có hiệu quả sự xuống cấp về đạo đức, lối sống”⁽¹⁰⁾, là thước đo trình độ xây dựng con người toàn diện chân - thiện - mỹ, thấm nhuần tính dân tộc, nhân văn trong thời đại mới. Nâng cao “sức đề kháng” của các tầng lớp nhân dân, đặc biệt là thanh thiếu niên. Kiên quyết đấu tranh, loại bỏ các văn hóa phẩm ngoại lai độc hại, ảnh hưởng xấu đến thuần phong mỹ tục.

Hai là, xây dựng môi trường văn hóa thật sự trong sạch, lành mạnh để giữ gìn, phát triển hệ giá trị văn hóa đồng bằng sông Cửu Long

Văn hóa là linh hồn của dân tộc, tầm quan trọng của văn hóa đã được khẳng định không chỉ trong lý luận mà còn trong thực tiễn công cuộc đấu tranh dựng nước, giữ nước của dân tộc Việt Nam. Văn hóa còn thì dân tộc còn, văn hóa mất thì dân tộc mất; không gì đáng sợ bằng văn hóa lâm nguy. Vì vậy, cần phải khơi dậy tinh thần yêu nước, tính cộng đồng, đoàn kết dân tộc, ý chí tự cường, tự hào dân tộc và khát vọng vươn lên.

Giữ gìn, bảo tồn và phát huy hệ giá trị văn hóa tốt đẹp của các dân tộc là “nền tảng tinh thần, văn hóa còn nuôi dưỡng các giá trị chuẩn, đẩy lùi tiêu cực xã hội và các tệ nạn xã hội, cái ác, cái xấu, thấp hèn, lạc hậu, ngăn chặn có hiệu quả sự xuống cấp về đạo đức, lối sống”⁽¹¹⁾. Hướng các hoạt động văn hóa vào xây dựng con người Việt Nam ở đồng bằng sông Cửu Long có nhân sinh quan, thế giới quan khoa học.

Đảng ta nhấn mạnh: “Từng bước hạn chế, tiến tới xóa bỏ các hủ tục, tập quán lạc hậu. Phát

huy vai trò của gia đình, cộng đồng, xã hội trong xây dựng môi trường văn hóa. Từng bước thu hẹp khoảng cách về hưởng thụ văn hóa giữa thành thị và nông thôn, giữa các vùng, miền và các giai tầng xã hội. Hoàn thiện các cơ chế, chính sách phát triển công nghiệp văn hóa; phát triển những sản phẩm, loại hình văn hóa độc đáo có sức lan tỏa để quảng bá, giới thiệu ra thế giới”⁽¹²⁾.

Xây dựng môi trường văn hóa ở đồng bằng sông Cửu Long là xây dựng nên những con người có nhân cách văn hóa. Xây dựng môi trường văn hóa thật sự trong sạch, lành mạnh có ý nghĩa đặc biệt quan trọng để giữ gìn, phát triển hệ giá trị văn hóa ở các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long.

Đảng ta khẳng định: “Có cơ chế, chính sách, giải pháp để xây dựng môi trường văn hóa thật sự trong sạch, lành mạnh, cải thiện điều kiện hưởng thụ văn hóa của nhân dân”⁽¹³⁾. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng cũng nhấn mạnh: “Hạnh phúc của con người không phải chỉ ở chỗ nhiều tiền, lắm của, ăn ngon, mặc đẹp, mà còn ở sự phong phú về tâm hồn, được sống giữa tình thương và lòng nhân ái, lẽ phải và công bằng”⁽¹⁴⁾. Theo đó, xây dựng mối quan hệ tốt đẹp giữa con người với con người, các hệ giá trị văn hóa tốt đẹp của nhân dân các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long cần được khơi dậy trong mỗi suy nghĩ, hành động của con người; đẩy lùi chủ nghĩa cá nhân, lối sống ích kỷ, thực dụng, tham nhũng, tiêu cực; đấu tranh loại bỏ những hủ tục lạc hậu, phi văn hóa, không phù hợp với phong tục, tập quán, lối sống ở mỗi gia đình, vùng quê; tiếp thu văn hóa bên ngoài có chọn lọc, kế thừa.

Chú trọng đầu tư xây dựng những công trình văn hóa mang tầm quốc gia để nhân dân tham quan, tìm hiểu lịch sử truyền thống dân tộc; phát động phong trào xây dựng đời sống văn hóa mới, xây dựng nông thôn mới hiệu quả, thiết thực, phù hợp với đặc điểm, điều kiện ở

mỗi vùng, miền; bảo tồn và phát huy các công trình văn hóa vật thể và phi vật thể thông qua các hoạt động biểu diễn, du lịch; tạo điều kiện thuận lợi cho các tầng lớp nhân dân được phát huy tài năng, thế mạnh của mình; thường xuyên quan tâm, chăm lo, bồi dưỡng con người với những cơ chế, chính sách kịp thời, phù hợp với các đối tượng.

Ba là, xây dựng chuẩn mực văn hóa gia đình, tạo nền tảng để giữ gìn, phát triển các hệ giá trị văn hóa quốc gia

Gia đình là tế bào của xã hội, là hạt nhân lưu giữ và khơi dậy các giá trị văn hóa tốt đẹp của dân tộc, việc xây dựng những chuẩn mực của văn hóa gia đình là vô cùng quan trọng. Theo đó, cần giữ gìn và phát triển những truyền thống tốt đẹp của gia đình, nếp nhà; từng thành viên trong gia đình phải yêu thương, quan tâm đến nhau, lắng nghe và tôn trọng lẫn nhau, kính trên nhường dưới, lễ phép, hiếu nghĩa. Mỗi thành viên trong gia đình có trách nhiệm, nghĩa vụ cùng nhau chăm lo, xây dựng gia đình ngày càng ấm no, hạnh phúc, văn minh và tiến bộ. Đấu tranh loại bỏ những thói hư, tật xấu từ ngoài xã hội, trong các thành viên gia đình, xây dựng gia đình vững mạnh, là nơi giữ gìn, phát triển các giá trị văn hóa tốt đẹp của dân tộc. Cùng với đó, văn hóa gia đình luôn có sự kế thừa và phát huy giữa truyền thống và hiện đại, giữa cái mới và cái cũ, phù hợp với thực tiễn, xu thế phát triển của xã hội.

Tuy nhiên, sự kế thừa và phát huy đó luôn được đặt trong mối quan hệ tổng thể với văn hóa của dòng họ, quê hương và xã hội. Hệ giá trị văn hóa của con người vùng đồng bằng sông Cửu Long phát triển cao hay thấp, nhiều hay ít phụ thuộc rất lớn vào văn hóa gia đình. Do đó, việc quan tâm, chăm lo xây dựng gia đình hạnh phúc, văn minh, tiến bộ quan trọng cả về mặt nhận thức và hành động, để mỗi người dù đi đâu, làm

gì vẫn luôn giữ trong mình đặc trưng, dấu ấn riêng có của văn hóa vùng sông nước, miệt vườn.

Các giá trị văn hóa tốt đẹp vùng đồng bằng sông Cửu Long đã, đang và sẽ đồng hành cùng đất nước trong hội nhập quốc tế, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN. Mặc dù, trong xã hội vẫn còn có hiện tượng các hệ giá trị văn hóa bị xuống cấp, song bức tranh toàn cảnh, thống nhất vẫn là hệ giá trị văn hóa tốt đẹp ở các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long đang tỏa sáng, thấp lên ý chí, khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc□

Ngày nhận: 18-11-2023; Ngày bình duyệt: 12-12-2023; Ngày duyệt đăng: 27-02-2024.

(1), (2), (7), (9), (10), (11), (12), (13) ĐCSVN: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, t.I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.143, 143, 84, 143, 262-263, 262-263, 135, 144.

(3) Phát huy nguồn lực văn hóa cho phát triển bền vững vùng đồng bằng sông Cửu Long, <https://bvhttdl.gov.vn>, ngày 13-6-2023.

(4) Tường Bách: Nỗ lực kéo đồng bằng sông Cửu Long khỏi vùng "trũng du lịch", <https://vneconomy.vn>, ngày 23-10-2023.

(5), (6) Vấn đề con người trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1996, tr.57.

(8) Nghị quyết số 13-NQ/TW ngày 2-4-2022 của Bộ Chính trị khóa XIII "Về phương hướng phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh vùng đồng bằng sông Cửu Long đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045".

(14) Nguyễn Phú Trọng: Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2022, tr.159.